

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА КЛІНІЧНОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ
КАФЕДРА ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ

СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ КЛІНІЧНОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ У ДІАГНОСТИЦІ ХВОРОБ ЛЮДИНИ ТА ТВАРИН

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної міжнародної дистанційної конференції

17 березня 2021 року

Реєстраційне посвідчення УкрНТЕІ № 427 від 24 вересня 2020 року

ТОМ 2

Харків

НФаУ

2021

Редакційна колегія:

Головний редактор — проф. А.А. Котвіцька

Члени редакційної колегії:

проф. А.І. Федосов, проф. І.М. Владимірова, проф. Т.В. Крутських,
доц. А.Б. Ольховська, проф. Р.Ф. Єрьоменко, доц. Д.В. Морозенко,
доц. К.В. Глєбова, ас. А.О. Землянський

Сучасні досягнення та перспективи клінічної лабораторної медицини у діагностиці хвороб людини та тварин: матеріали наук.-практ. міжнародної дистанційної конф. (17 березня 2021 року) — Х. : НФаУ, 2021. — 122 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної міжнародної дистанційної конференції «Сучасні досягнення та перспективи клінічної лабораторної медицини у діагностиці хвороб людини та тварин». У матеріалах конференції розглядаються актуальні питання фармацевтичної, медичної та ветеринарної практики, лабораторної діагностики в клінічній та експериментальній медицині, антибіотикорезистентність мікроорганізмів та засоби боротьби з нею, патогенез, діагностика та лікування бактеріальних та вірусних захворювань, епідеміологія інфекційних хвороб, клінічна та лабораторна імунологія і алергологія, управління якістю в діагностичних лабораторіях.

Збірник розрахований на аспірантів, здобувачів, наукових співробітників, фахівців з лабораторної діагностики, клінічної та фундаментальної медицини, лікарів ветеринарної медицини, викладачів закладів вищої освіти медичного, фармацевтичного, біологічного та ветеринарного профілю.

Відповідальність за зміст матеріалів конференції несуть автори.

Edwardsiella spp., *Klebsiella spp.*, *Serratia spp.* В пяти образцах (8,2 %) обнаружены представители грамотрицательных неферментирующих бактерий: *Pseudomonas spp.* и *Acinetobacter spp.*

Для оценки ростовых свойств питательных сред, использовались следующие показатели: дифференцирующие — выраженность основных отличительных признаков, характеризующих рост исследуемых штаммов на данной питательной среде, и ингибирующие — количество КОЕ *Escherichia coli* (доминирующего вида содержимого толстого кишечника млекопитающих) на средах для первичного посева, при посеве исследуемого материала тампоном.

На SS-агаре и среде Эндо выделены 99 штаммов энтеробактерий с неодинаковой биохимической активностью, образующие колонии трех типов по отношению к лактозе. На SS-агаре лактозоположительные бактерии (в количестве 56) родов *Enterobacter spp.*, *Providencia spp.*, *Serratia spp.*, *Klebsiella spp.* формировали розовые колонии, рода *Escherichia spp.* — розовые колонии с преципитатом желчи, на Эндо перечисленные представители образовали колонии насыщенного бордового цвета. Эшерихии со слабой ферментацией лактозы (5 штаммов) образовали розовые колонии без преципитата на SS-агаре, на Эндо — розовые колонии с окрашенным в малиновый цвет центром. На SS-агаре бесцветные колонии с черным центром формировали лактозонегативные бактерии родов *Salmonella spp.* и *Proteus spp.*, лактозонегативные бактерии родов *Enterobacter spp.*, *Citrobacter spp.*, *Edwardsiella spp.*, *Serratia spp.* — бесцветные колонии на обоих типах дифференциальных сред.

Количество клеток *Escherichia coli*, обнаруженных в 71,7 % исследуемых образцах в среднем составило 123,6 КОЕ (от 2 до 960), в монокультуре эшерихий были выделены от 14 животных (32,6 %) в ассоциациях с энтеробактериями другими родов у 29 животных (67,4 %). Среднее значение КОЕ эшерихий, выделенных в монокультуре составило 169.929 ± 291.509 ($m = \pm 77.909$), в ассоциациях с бактериями других родов — 136.286 ± 95.736 ($m = \pm 25.586$). Изменение количества жизнеспособных клеток эшерихий в зависимости от присутствия других энтеробактерий статистически не значимо ($p = 0.663$), что позволяет предположить отсутствие ингибирующих свойств питательных сред в отношении некоторых родов энтеробактерий, присутствующих в кишечнике животных.

Таким образом, дифференциально-диагностические среды, используемые в клинической микробиологии, могут быть использованы для выделения кишечных бактерий от животных и определения их принадлежности к семейству *Enterobacteriaceae* по активности ферментов, расщепляющих лактозу.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЖИТТЄВОЇ ТА ПОСМЕРТНОЇ ДІАГНОСТИКИ АСОЦІАТИВНОГО ПЕРЕБІГУ ТРИХОСТРОНГІЛІОЗУ ГУСЕЙ

Євстаф'єва В. О., Стародуб Є. С.

Полтавська державна аграрна академія, м. Полтава

Актуальність. В останні роки в Україні спостерігається тенденція до відродження однієї з традиційних галузей птахівництва — гусівництва, яке займає у виробництві м'яса та перо-пухової

сировини одне з першорядних значень. Здатність гусей високоякісно та у великих кількостях перетравлювати рослинну клітковину ставить їх на перше місце серед інших видів домашньої птиці. Паразитарні хвороби домашньої водоплавної птиці займають значну частку серед інших захворювань і завдають значних збитків гусівництву. Серед гельмінтозів гусей досить поширеними є інвазії, спричинені нематодами, що паразитують у шлунково-кишковому тракті птиці, до яких належить і трихостронгілез.

Мета. Метою роботи було вивчити особливості зажиттєвої і посмертної діагностики асоціативного перебігу трихостронгілозу гусей та встановити співчленів *Trichostrongylus tenuis* за мікстинвазій за різних методів діагностики.

Матеріали і методи. Роботу виконували упродовж 2018–2020 рр. на базі лабораторії кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавської державної аграрної академії та в умовах 4 спеціалізованих гусегосподарств та 129 фермерських і одноосібних селянських господарств Полтавської області (Великобагачанський, Глобинський, Гребінківський, Зіньківський, Карлівський, Полтавський, Миргородський, Шишацький райони). Зажиттєву діагностику паразитозів проводили шляхом гельмінтооскопії проб за кількісним методом (Trach, 1992), вираховували кількість яєць у 1 г посліду птиці (ЯГП). Основними показниками ураження гусей нематодами та еймеріями були екстенсивність інвазії (ЕІ, %) та інтенсивність інвазії (ІІ, ЯГП). Всього досліджено 2271 проб посліду.

Посмертну діагностику паразитозів проводили шляхом збору гельмінтів методом повного гельмінтологічного розтину органів травного тракту гусей. Зібраних гельмінтів фіксували у 70 % етиловому спирті. При диференціюванні нематод попередньо поміщали у лактофенол, а цестод та трематод — фарбували ацетокарміном. Всього досліджено 374 гусей порід: велика сіра, горківська, миргородська, а також змішаних порід. Інвазованість гусей збудниками гельмінтозів визначали за показником екстенсивності інвазії (ЕІ, %) та інтенсивності інвазії (екз./гол.). Ідентифікацію видової належності гельмінтів проводили за визначниками.

Математичний аналіз отриманих даних проводили з використанням пакета прикладних програм Microsoft «EXCEL». Розраховували стандартну похибку (SE) і середні значення (M).

Результати і висновки. Проведеними дослідженнями встановлено, що трихостронгілез у гусей на території Полтавської області виявляли як зажиттєвими, так і посмертними методами. За копрооскопічними дослідженнями гусей середня екстенсивність трихостронгілозної інвазії становила 22,94 % за інтенсивності інвазії $89,79 \pm 8,22$ ЯГП. Трихостронгілез у 18,1 % обстежених гусей перебігав у складі асоціативних інвазій травного каналу. Трихостронгілозну моноінвазію діагностовано у 4,8 % обстежених гусей.

За результатами гельмінтологічного розтину гусей встановлено, що середня екстенсивність трихостронгілозної інвазії становила 27,54 %, інтенсивність інвазії — $13,09 \pm 0,95$ екз./гол. за коливань від 1 до 42 гельмінтів на птицю. Трихостронгілез у 22,5 % обстежених гусей перебігав у складі асоціативних інвазій травного каналу. Трихостронгілозну моноінвазію діагностовано у 5,1 % обстежених гусей.

Водночас виявлено, що трихостронгілоз в досліджених гусей перебігає, переважно, у вигляді асоціативних інвазій, де співчлени *Trichostrongylus tenuis* за мікстінвазій значно різняться залежно від методу дослідження птиці.

За використання зажиттєвого копроовоскопічного методу дослідження гусей за трихостронгілозу всього виявлено 16 комбінацій паразитів. Основними співчленами *T. tenuis* були збудники нематодозів (гетеракозу, капіляріозу, амідостомозу), цестодозів (гіменолепідидозів) та протозоозів (еймеріозу). Причому окремі види паразитів за будовою яєць неможливо було ідентифікувати до виду. Тому було встановлювали наступні різновиди мікстінвазій: двокомпонентні (EI становила 8,9 %), трикомпонентні (EI — 5,8 %), чотирьохкомпонентні (EI — 2,3 %) та п'ятикомпонентні (EI — 1,1 %). Отже, переважно *T. tenuis* перебігав разом з еймеріями (EI — 9,3 %) та гетеракісами (EI — 9,1 %).

За використання посмертного методу дослідження гусей за трихостронгілозу всього виділено 28 різновидів мікстінвазій. Основними співчленами *T. tenuis* були збудники нематодозів: *Heterakis dispar* (EI становила 9,9 %), *Baruscapillaria anseris* (EI — 9,9 %), *Amidostomum anseris* (EI — 6,7 %), *Heterakis gallinarum* (EI — 3,5 %), *Baruscapillaria obsignata* (EI — 1,9 %); цестодозів: *Sobolevicanthus gracilis* (EI — 3,7 %), *Fimbriaria fasciolaris* (EI — 3,5 %); трематодозів: *Hypoderaeum conoideum* (EI — 4,3 %), *Echinoparyphium aconiatum* (EI — 1,9 %). Було встановлено наступні різновиди мікстінвазій: двокомпонентні (EI становила 10,4 %), трикомпонентні (EI — 5,1 %), чотирьохкомпонентні (EI — 4,8 %), п'ятикомпонентні (EI — 0,8 %) та шестикомпонентні (EI — 1,3 %). Отже, переважно *T. tenuis* перебігав разом з нематодами видів *H. dispar*, *B. anseris* та *A. anseris*.

Виходячи з отриманих результатів досліджень можна зазначити, що як зажиттєві, так і посмертні методи діагностування трихостронгілозу в гусей та особливостей його асоціативного перебігу мають свої переваги. За використання зажиттєвої копроовоскопії можливо встановити паразитування найпростіших організмів, зокрема еймерій. Водночас неможливо провести видову ідентифікацію окремих паразитів, що мають однакову будову яєць, зокрема *Heterakis gallinarum* та *Heterakis dispar*, *Baruscapillaria obsignata* та *Baruscapillaria anseris*. Також копроовоскопічні дослідження не враховують незрілі стадії паразитів, а також можливість дестробіляції цестод у зимовий період року. Посмертний метод діагностування дає можливість точно встановити видовий склад гельмінтів на різних стадіях розвитку та точно вирахувати показники інтенсивності інвазії. Однак, унеможливає діагностування протозоозів за умов асоціативного перебігу разом з трихостронгілозом.

Євстаф'єва В. О., Стародуб Є. С.	41
МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕЛЬМІНТОЗІВ КРОЛІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ГЕЛЬМІНТОЛОГІЧНОГО РОЗТИНУ	
Євстаф'єва В. О., Хорольський А. А.	44
ДІАГНОСТИКА МІОГЛОБІНУРІЇ У КОНЕЙ	
Забара М. І., Немова Т.В.	46
ДІАГНОСТИКА НАБРЯКУ ЛЕГЕНЬ У СВІЙСЬКОГО КОТА	
Заморська Т.М.	47
DETERMINATION OF INVASIVE AND NON-INVASIVE ARTERIAL BLOOD PRESSURE DIFERENCES IN EXPERIMENTAL ANIMAL MODEL	
Vilma Zigmantaite, Dovile Kiudelyte, Ramune Grigaleviciute, Audrius Kucinskas.....	49
NEPHROSCLEROSIS IN CATS AND DOGS	
Zumina M.S., Palyukh T.A.	50
КЛІНІЧНИЙ СТАТУС СОБАК ЗА АСОЦІЙОВАНОГО ПЕРЕБІГУ ПАРВОВІРУСНОГО ЕНТЕРИТУ ТА КИШКОВОГО ІЕРСИНІОЗУ	
Зон І.Г., Зон Г.А., Івановська Л.Б.	51
ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА РАХІТУ В ПОРОСЯТ	
Іщенко Я.А., Палюх Т.А.	53
ЕФЕКТИВНІСТЬ СХЕМ ЛІКУВАННЯ ЗА МАСТИТУ У СУК	
Кацараба О.А., Стравський Я.С., Сачук Р.М.	55
ДОСЛІДЖЕННЯ КЛІНІКО-ДІАГНОСТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ТВАРИН З АД'ЮВАНТНИМ АРТРИТОМ	
Гольцев А.М., Кисельова Г.Г., Ямпольська К.Є., Дубрава Т.Г., Луценко О.Д.....	57
ПРОБЛЕМА МІКРОБНОГО ЗАБРУДНЕННЯ КОРМІВ У СВИНОГОСПОДАРСТВАХ	
Кольчик О.В., Бузун А.І.	59
МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ГЕЛЬМІНТОЗІВ У ТВАРИН (ОГЛЯД)	
Кручиненко О.В., Михайлютенко С.М.	60
ДІАГНОСТИКА ГОСТРОГО КАТАРАЛЬНОГО ГАСТРИТУ У КОНЕЙ	
Кузьмич А.О., Немова Т.В.	62
БІОЛЮМІНЕСЦЕНЦІЯ У СИСТЕМІ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ОТРУЄНЬ ТВАРИН	
Курбацька О.В., Оробченко О.Л.	63
ПЕРЕВАГИ ЗАСТОСУВАННЯ ЕКСПРЕС - ТЕСТІВ В СУЧАСНІЙ ДІАГНОСТИЦІ ХВОРОБ СОБАК І КОТІВ	
Курман О.В., Шевченко Є.Г.	65